

Merkel Dönemi Almanya'nın Afrika Politikası: Togo Cumhuriyeti Örneği

Sevim Bülent*

Öz: Afrika toprakları geçmişten günümüze tüm devletlerin üzerinde hak iddia edebilmek üzerine hareket ettiği topraklar olmuştur. 1800'lü yıllarda dönemin büyük devletleri olan Portekiz, İngiltere, Fransa ve İspanya'nın Afrika topraklarını sömürge toprakları haline getirmesinin ardından, diğer devletlerin de Afrika topraklarına olan ilgisi artmaya başlamıştır. Almanya'da 1870'li yıllarda yönetimde olan Bismarck, dönemin büyük devletlerinin Afrika topraklarına olan ilgisinin artmasıyla beraber dış politikasını Afrika topraklarına çevirmiştir. Birinci Dünya Savaşı'ndan Almanya'nın yenilerek çıkmasının ardından, Almanya'ya ait olan Afrika topraklarının paylaşılmasına yol açan Vestfalya Anlaşması her ne kadar Almanya'ya ait olan Afrika topraklarının diğer ülkelere verilmesine neden olsa da Almanya'nın Afrika'ya olan ilgisi günümüzde dahi geçerliliğini korumaktadır. Almanya'nın ilk kadın şansölyesi olan Angela Merkel'in 2005 – 2021 yılları arasında Alman dış politikasında Afrika'ya olan ilgisi bitmemiştir. Merkel, 2005 – 2021 yılları arasında eski sömürge toprağı olan Togo'da faaliyetlerini sürdürmüştür. Bu faaliyetleri sonucunda günümüzde dahi işlerliğini sürdüren kurumlar Togo'da bulunmaya devam etmektedir. Almanya, Bismarck Dönemi Dış Politikası gereği Afrika topraklarında sömürgeler oluşturmuş, bu sömürge topraklarını Birinci Dünya Savaşı'nın ardından imzalanan Vestfalya Anlaşması ile söz konusu sömürge topraklarını kaybetmiştir. Angela Merkel'in 2005 – 2021 yılları arasında şansölye olarak görev yaptığı süreç içerisinde Almanya Dış Politikası eski Afrika sömürge topraklarına yönelik faaliyetler olarak belirlenmiştir. Bu çalışma kapsamında Angela Merkel Dönemi Almanya Dış Politikası kapsamında Almanya'nın Afrika ülkesi olan Togo'da gerçekleştirdiği faaliyetleri ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Angela Merkel, Almanya, Afrika, Togo

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası İlişkiler Programı,

 ORCID: 0009-0004-5734-4442, E-mail: svmbInt99@gmail.com,

Citation /Alıntı:

Bülent, S. (2025). Merkel dönemi Almanya'nın Afrika politikası: Togo Cumhuriyeti örneği. *Journal of African Research*, 2, 1-17
<https://doi.org/10.5281/zenodo.18664103>

Plagiarism Check & Peer Review: This article has been scanned via a plagiarism software and reviewed by at least two referees

Aşırma İncelemesi ve Akran Değerlendiresi: Bu makale intihal programında taranmış ve en az iki hakem değerlendirmesinde geçmiştir.

Article Type: Research Article | **Makale Türü:** Araştırma Makalesi

Submitted/Gönderim: 24.09.2025 | **Reviewed/ Değerlendirme:** 09.12.2025 | **Accepted/Kabul:** 18.12.2025 | **Published/Yayın:** 31.12.2025

Germany's Africa Policy During the Angela Dorothea Merkel Era: The Case of The Republic of Togo

Abstract: From past to present, African lands have been a territory that all states have sought to claim. Following the colonization of African lands by the great powers of the time, Portugal, England, France, and Spain, in the 1800s, other states began to show increasing interest in African lands. In the 1870s, Bismarck, who was in power in Germany shifted his foreign policy to African territories as the great powers of the time grew increasingly interested in them. Following Germany's defeat in World War I, the Treaty of Westphalia, which partitioned Germany's African territories, resulted in the transfer of German African territories to other countries. Even though Germany's interest in Africa remains relevant today, Angela Merkel's interest in Africa, as Germany's first female chancellor, continued to dominate German foreign policy between 2005 and 2021, continued. Between 2005 and 2021, Merkel continued her activities in Togo, a former colonial territory. As a result of these activities, institutions that continue to function today continue to exist in Togo. After World War I, Germany established colonies in Africa as part of its Bismarck-era foreign policy, but lost these colonial territories with the Treaty of Westphalia signed. During Angela Merkel's tenure as Chancellor from 2005 to 2021, German foreign policy was defined as activities directed towards the former African colonial territories. This study will examine Germany's policy in Togo, an African country, as part of its foreign policy during the Angela Merkel era.

Keywords: Angela Merkel, Germany, Africa, Togo

Giriş

Günümüz küresel dünyasında önemli bir konuma sahip olan Almanya, birleşme sürecinden günümüze Adolf Hitler'in dünya tarihindeki yeri, Angela Merkel'in uzun yıllar ilk kadın şansölye olarak görev yapması gibi birçok önemli olaya ev sahipliği yapmıştır. 1800'lü yıllarda Afrika toprakları Portekiz, İngiltere, Fransa ve İspanya gibi büyük devletler tarafından sömürge toprakları haline getirilmeye başlamıştır. Bismarck Yönetimi'ndeki Almanya da 1870'li yıllarda dış politikası gereği Afrika topraklarından pay edinmek amacıyla hareket etmiştir (Koc, 2021: 697).

Bismarck Dönemi'nde elde edilen sömürge toprakları Birinci Dünya Savaşı'nın ardından imzalanan Versay Anlaşması ile diğer Avrupalı devletlere verse de günümüzde hala Almanya'nın eski sömürge toprağı olan Togo'da Almanya'nın ekonomik, hukuki ve siyasi olarak varlığı sürmeye devam etmektedir. 2015 yılında Angela Merkel'in Almanya'ya gelen göçmenleri Afrika topraklarına göndermek amacıyla ortaya koyduğu Açık Kapı Siyaseti, Almanya'nın dış politikası gereği Togo'ya olan ilgisinin devam etmesine sebep olmuştur (Beşer, 2018: 6). Görevi bıraktığı 2021 yılına kadar Merkel'in Togo üzerindeki faaliyetleri bitmemiştir. Günümüz şansölyesi olan Olaf Scholz'un dış

politika tercihleri de Merkel'in devamı niteliğindedir demek yanlış olmamaktadır (Helms, 2025: 6).

Bu çalışmada, Almanya'nın siyaset tarihinde önemli yere sahip olan Angela Merkel'in Dış Politikası kapsamında eski sömürge devleti olan Togo üzerinde gerçekleştirdiği ekonomik, siyasi ve hukuki davranışları üzerinden hareket edilecektir.

1. Kuruluşundan Bugüne Almanya

Almanların tarih sahnesine çıkışı, Avusturya'nın kuruluşuna yol açan Charlemange'nin roma yönetimine gelmesi ile olmuştur. Charlemange, tahta geldiği günden itibaren Roma'yı genişletmek amacıyla hareket etmiş, bu amaçla Bavyera, Saksonya ve Lombardiye'yi egemenliği altına almış, romanın güney doğusunda Marklılar oluşturup; ülkesini kuzeye doğru ilerletmiştir. Tarihteki bu önemli adımları nedeniyle adı Avrupa'nın Babası olarak nitelendirilmiştir (Felekoğlu, 2020: 7).

Charlemange, Roma'yı ilerletmeye devam ederken, 843 yılında Franklıkların birleşmesi konusunda Roma'nın varisleri arasında anlaşmazlıklar yaşanmış; bu çekişmelerin sonucu günümüz Almanya'sının temellerini oluşturan topraklar doğu, batı ve orta krallık olarak üçe bölünmüştür (Felekoğlu, 2020: 7). 962 yılı Germen yönetiminin Roma İmparatorluğu ile birleşmesine ve bu birleşme sonucunda 1800'lü yılların sonuna kadar başta papanın germen yönetiminde söz sahibi olması olmak üzere çokça sıkıntıya sahne olmuştur (Karadağ, 2015: 122).

1450'li yıllarda yavaş yavaş alman küçük şehirleri oluşmuş, 1346- 1353 yılları arasında dünyayı kasıp kavuran Veba Salgını nedeniyle çok sayıda insan hayatını kaybetmiş, hayatta kalanlar ise göç etmişlerdir. Salgının çıkmasından sorumlu tutulan Yahudiler, Almanya'ya göç gerçekleştirmiştir (Genç, 2011: 124). 1517 yılında Martin Luther çalıştığı kilisenin Hristiyanlıktan saptığını, bu yüzden kilisenin yeniden yapılandırılması gerektiğini ifade eden metin hazırlayıp Almanca çevirisini yaparak astı. Luther'in bu davranışı, dünyada reform hareketlerinin yayılmasına; böylelikle var olan düzenin değişmesine sebep olmuştur.

Dünya genelinde bu kadar önemli değişiklikler yaratan reform hareketleri, 1524-1526 yılları arasında Almanya'daki köylülerin yaşamış oldukları siyasal ve ekonomik sıkıntılara karşılık tepki vererek bir iç savaş çıkarmalarına sebep olmuştur. Burjuva Devrimi olarak nitelendirilen bu iç savaşın temel nedenlerinin soylular ile ruhban sınıfları arasındaki ayrıcalıkların kaldırılmasının ve mevcut vergilerin düşmesinin istenmesi olarak sayılması yanlış değildir (Esen, 2017: 114).

Otuz Yıl Savaşları'nın yaşandığı 1618 yılına kadar günümüz Almanya topraklarında yeni yeni şehirler oluşmaya başlamıştır. Her ne kadar 950- 1300 arasında küçük buzul

çağ yaşanmasına ve tarım alanlarının buzul çağ nedeniyle ciddi olarak zarar görmesine rağmen; yeni oluşan şehirlerde dahi ekonomik olarak hareketlenmeler yaşanmaktadır (Karaimamoğlu, 2022: 175-177). 1618 yılına kadar dönemin toplumunda ve kiliselerinde en yaygın inanç Katolik inancı iken, devletin yönetiminin papanın inisiyatifinden uzak tutmak için Katolik düşünce yerine Protestan düşünce adımlarını yavaştan yavaş duyurmaya başlamıştır. Bu yavaş adımlar giderek hızlanmaya başladıkça, Kutsal Roma İmparatorluğu ile Avrupalı devletlerin inançları kapsamında yer alan Katolik- Protestan mezhepleri arasında kavgalar yaşanmıştır. Otuz Yıl Savaşları olarak adlandırılan bu savaşlar, 1648 yılında Vestfalya Anlaşması'nın imzalanması ile son bulmuştur (Alganer ve Çetin, 2007: 99).

Vestfalya Anlaşması her ne kadar mezhep savaşlarını bitirmiş olsa da Almanya kapsamında değerlendirildiğinde, eyaletler küçük beyliklere bölünerek güç kayıpları yaşanmıştır. Her ne kadar birleşme amacıyla hareket etmeye çalışsa da gerek siyasi gerek ekonomik nedenlerle bu isteğini 1871 yılına kadar gerçekleştirememiştir. Bu birliğin sağlanamamasından dolayı orta Avrupa'da alman gücünde kayıplar yaşanmıştır. Vestfalya Anlaşması, Almanya üzerinde huzurlu bir ortam yaratamamıştır. Ülkede huzur ortamı da bulunmadığından dönemin hükümdarınca düzenli ordunun kurulmasına karar verilmiştir (Buçukçu, 2021: 247).

Otuz Yıl Savaşları nedeniyle çokça eyalete bölünmüş ülkede 17. yüzyılın ikinci yarısında söz sahibi olan prenslik, Viyana'da sarayı bulunan, büyük ve geniş topraklara sahip olan Habsburg Hanedanlığıdır. Ayrıca bu dönemde Hohenzollern Hanedanlığı, topraklarından herhangi bir verim alamamasına rağmen kısa süre içerisinde topraklarını zenginleştirerek, Avrupalı büyük güçler arasında adından bahsettirmiştir. Tarihe 'Büyük İlektör'ün reformları olarak geçen bu yükseliş, Prusya'nın kuruluşu ve Almanya'nın Volk Ulusçuluğu unsuru olarak kabul edilir (Felekoğlu, 2020).

Hohenzollern Hanedanlığı, elektör ünvanını almasının yanında *Haçlı seferleri sonrasında*, Müslümanların Kudüs ve civarını geri almak için giriştikleri saldırıları püskürtmek ve bu toprakları elde tutmak amacıyla kurulmuş olan Töton şövalyelerinin eskiden sömürge olarak kullandıkları toprakları yönetiyorlardı (Yavaş, 2018).

Töton Şövalyeleri'nden kalan topraklarda yaşayan yerli halk, Almanca konuşmadıklarından ve Hristiyan kültürüne ait gelenekleri yansıtmadıklarından halk ile hükümdarlık arasında sıkıntılar yaşanmaktaydı. Batıda ise kültürel- ekonomik olarak birbirinden farklı düşünce yapısına sahip yerli halk bulunmaktaydı. Doğu ve batı arasında yaşanan bu farklılıklar nedeniyle Brandenburg ile Prusya arasında merkezi yapı oluşmamıştır (Kamalak, 2023: 46-50). Hohenzollern Hanedanlığı gerek doğu-batı arasındaki doğu- ekonomik farklılıklar, gerekse eyaletlerin çok sayıda küçük küçük olmasına rağmen İkinci Dünya Savaşı'nın ortasına kadar gücünü gösterebilmiştir (Güçyetmez, 2020: 10).

Prusya'nın yavaş yavaş gücünü göstermeye başlaması ve Almanya tarafından rakip olarak görülmesi sonucunda beyliklerin bir araya getirilerek iş birliğinin oluşturulması gereği anlaşılmış, üçüncü kez Almanya'nın birleştirilmesi gerektiği ortaya çıkmıştır. 1789 yılında eşitlik, özgürlük ve insan haklarının daha yüksek sesle ifade edilmesi sonucu ortaya çıkan Fransız Devrimi, Almanya'yı derinden etkilemiştir. Öyle ki Fransa eşitlik ve özgürlük düşüncesi kapsamında hareket ederek 1792 yılında Kutsal Roma'nın elinde olan toprakları işgal ederek; Devrimi kendi adına bir nevi toprak edinme programına döndürmüştür (Bakan ve Özdemir, 2016: 49). Fransa'nın bu hamlesi, yıllarca sürecektir Alsas-Loren Bölgeleri tartışmalarına sebebiyet vermiş ve uzun süre Alman- Fransız ilişkilerinde gerilimlere yol açmıştır (Kodal, 2015: 1291-1294).

1806 yılında Napolyon'un Alman Devletleri ile Varşova Grandüklüğü arasında hazırladığı, kendi yasalarından oluşan ve serflik düzeninin kaldırılmasına zemin hazırlayan Ren Konfederasyonu'nun oluşturulması; uzun yıllar boyunca hüküm sürmüş olan Kutsal Roma İmparatorluğu'nun sonunu getirmiştir. Ancak Kutsal Roma'nın yıkılmasını sağlayan Napolyon 1813 yılında Leipzig'de Avusturya, Rusya ve Prusya'ya karşı zafer kazanamamış; yenilgi sonucunda Ren Konfederasyonu ile bir araya getirilmiş olan Alman Devletleri dağılmıştır. Yenilgi sonrasında her ne kadar Napolyon Avrupa'yı şekillendirmek üzerine harekete geçse de hamleleri başarısızlıkla sonuçlanmıştır (Karadağ, 2015: 123-127).

Avrupa'da 1813 yılına kadar süren ve ciddi kayıplara sebep olan savaşların sonucunda 1814- 1815 yılları arasında Fransız Devrimi'nin getirisi olan Fransız yayılma politikalarının engellenebilmesi amacıyla güçlü bir Almanya oluşturmak amacıyla Viyana Kongresi düzenlenmiştir. Düzenlenen kongre sonucunda 34 monarşi ve 4 şehirden oluşan Alman Konfederasyonu kurulmuştur (Karadağ, 2015: 123-126) 1850'li yıllarda, demir, kömür ve tekstil üretimi kapsamında büyük adımlar atılmış; böylelikle Almanya ekonomisi ciddi anlamda büyüme ve ilerleme kaydetmiştir (Polat, 2017: 151-152).

Almanya büyüdükçe ve ilerledikçe; büyüklü- küçüklü eyaletleri ile de birleşme arzusu artıyordu. 1871 yılında Prusya, Avusturya'yı Koniggratz'da yenilgiye uğratarak, Almanya üzerinde hiçbir söz sahibi olmamasını sağlamıştır. Prusya'nın Avusturya karşısında kazandığı bu zafer, günümüz Almanya'sının kuruluşunu sağlamıştır (Karadağ, 2015: 125). Prusya'nın zaferi üzerine Fransa da büyük miktarda savaş tazminatı ödemiş ve Almanya'ya ait olan ancak işgal ettiği Ren Bölgesi'ndeki Alsas-Loren'i geri vermiştir. Böylece 1871 yılında Prusya kralı Birinci Wilhelm öncülüğünde Almanya birleşmiş; yıllarca istenen küçük devletlerin bir araya getirilmesi hayali gerçekleşmiştir (Kodal, 2015: 1291-1294).

Birleşmiş Almanya'nın kurucu lideri Otto von Bismarck, 1870 ve 1871 yılları arasında Fransa'ya karşı göstermiş olduğu başarıları sonucunda Almanya'nın kurulmasına öncülük etmiştir; bu nedenle adı Demir Şansölye olarak anılmaktadır (Hakki, 2020). Bismarck Dönemi'nde Almanya oldukça genişlemiş, Fransa'yı yenmesinin üzerine elde ettiği tazminatlar ile ekonomisi oldukça gelişmiştir. Ancak 1870 yılında sonra yaşanmış olan krizler nedeniyle ekonomide ciddi sıkıntılar yaşanmış, savaş tazminatı başta olmak üzere ülke ekonomisine giren çokça nakit akışından dolayı enflasyon ile yüzleşmek zorunda kalmıştır (Kamalak, 2023: 50-57).

Bismarck, yeni kurulmuş olan Almanya'nın mevcut konumunun güçlenmesinin yolunun savaş olmadığını düşünerek hareket etmiş, düşmanı olarak gördüğü Fransa'ya karşı Rusya ve Avusturya ittifakının oluşmasını sağlamıştır. Ayrıca Almanya'nın konumunun kolonileşme kapsamında hareket etmesi sonucunda ciddi anlamda sıkıntı yaratacağını düşündüğünden; Afrika gibi sömürge topraklarından sömürge elde edebilmek amacıyla hiç hareket etmemiştir. Sömürge faaliyetlerini iç politikasının getirileri gereği yalnızca 1884 -1885 yılları arasında gerçekleştirmiştir (Kamalak, 2023: 45-48).

Bismarck'ın ardından gelen İkinci Wilhelm ise Bismarck'ın tamamen tersini düşünüyor; Almanya'nın güçlenmesinin yolunu savaşa ile gerçekleştireceğine inanıyordu. İkinci Wilhelm, savaşarak ülkesini güçlendirmek adına ilk olarak 1890 ve 1914 yılları arasında mevcut olan sömürge yarısına katıldı ve Afrika bölgesinden sömürgeler edindi. 1890 yılında Weltpolitik (Dünya Politikası) olarak nitelendirdiği politikası kapsamında hareket ediyor; dünyanın diğer güçlerinin istediklerini elde edememelerine yol açıyordu. Bu politika sonucunda var olan ittifaklar sistemi yerinden oynatılıyordu. Büyük güçlerin ittifaklarının bozulması, Birinci Dünya Savaşı'nın başlaması için ana nedenlerden birini yaratıyordu (Pirinççi, 2005: 4-5).

Birinci Dünya Savaşı, Almanya'nın savaşa hazırlanmasına rağmen ağır yıkımlara, ekonomik bunalımlara ve toprak kayıplarına sebep olmuş, 1919 yılında Weimar Cumhuriyeti'nin kurulmasının hemen ardından eski adıyla Alman İşçi Partisi, güncellenen adı ile Nasyonal Sosyalist İşçi Partisi'nin lideri Adolf Hitler'in mevcut ekonomik bunalımı ve Versay Anlaşması'nın ağır koşulları içerisindeki alman halkının kurtarıcısı olarak görülmüştür. Hitler, başkan olduğu ilk dönemlerde Alman ekonomisini ciddi anlamda yükseltmiştir. Ülke savaş sonrası ortamdan kendisini hızlı bir şekilde kurtardığından, kendisini Almanların kurtarıcısı olarak görüyor; öyle ki Lebensraum (yaşam alanı) olarak nitelendirdiği politikası kapsamında Alman ırkının yayılması amacıyla dünya ülkelerine yönelik yayılcı politikalar izliyordu (Ermağan, 2021: 317).

Hitler, 1 Eylül 1939 tarihinde Polonya topraklarını işgal ederek İkinci Dünya Savaşı'nın ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Almanya yönetimindeki Hitler, İkinci

Dünya Savaşı boyunca birçok toprak elde etmesine rağmen elde ettiği topraklardan çeşitli nedenlerle memnun olmamış ve 1943 yılında Alman Birlikleri'ni savaş cephelerinden geri çekmeye başlamıştır. İkinci Dünya Savaşı'nın sonuna doğru Rusların Almanya sınırına gelmek üzere olduğu bir süreçte Hitler, intihar etmiştir (Tutsak, 2017: 204).

23 Mayıs 1949 tarihinde Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere ve Fransa İkinci Dünya Savaşı sonucunda kazandıkları Alman topraklarını birleştirerek Federal Almanya Cumhuriyeti'ni kurmuştur. 7 Ekim 1949 yılında ise SSCB işgal ettiği topraklar üzerinde Demokratik Almanya Cumhuriyeti'ni kurmuştur. Bu ikili yönetim anlayışı, Soğuk Savaş'ın bitişi olan 1990'lı yılların sonuna kadar devam etmiştir (Koç, 2021: 1701-1702). Soğuk Savaş'ın bitişine sahne olan 1990'lı yılların sonları, SSCB gibi büyük bir gücün dağılmasına sahne olmuş; bu durum doğu- batı ayrımına sebep olan Berlin Duvarı'nın yıkılarak Almanya'nın yeniden birleşmesine yol açmıştır (Koç, 2021: 1702-1705).

Almanya'nın yeniden birleşmesi, ekonomisini güçlendirme yolunda önemli adımların atılmasını sağlamıştır. Birinci Dünya Savaşı ve İkinci Dünya Savaşı sonucunda ağır ekonomik ve siyasi yıkımlar yaşayan Almanya, yaşadığı kötü durumlardan dersler çıkararak hareket etmiş, bu kapsamda Avrupa Birliği ve NATO gibi önemli örgütlere üyelikler gerçekleştirmiştir (Pirinççi, 2005: 10).

11 Eylül 2001 saldırıları boyunca Almanya, uluslararası toplum ve örgütler ile birlikte hareket etmiştir. Bu durum, Almanya'nın, Avrupa Birliği bünyesinde giderek söz sahibi olmasına zemin hazırlamıştır. 2008 yılında yaşanan Euro krizi; Soğuk Savaş'ın bitimi ve Berlin Duvarı'nın yıkılışının ardından ekonomik açıdan kendisini oldukça geliştiren ve iyileştiren Almanya'nın Avrupa Birliği içerisinde lider olarak söz sahibi olmasına yol açmıştır. Avrupa Birliği kapsamında esas liderliğini ise 2010 yılında Arap Baharı sonucunda ortaya çıkan mülteci sorununda Angela Merkel'in Bunu başaracağız (Das schaffen wir) sloganı ile yürüttüğü politikaları sonucunda gerçekleştirmiştir. Angela Merkel'in 30 Mayıs 2005 yılında gerçekleşen CDU/CSU'nun kendisini şansölye adayı olarak gösterdiği seçimi kazanarak 2021 yılına kadar ülkeyi yönetme imkânı sağlamıştır (Beşer, 2018: 6).

2. Alman Tarihinin Önemli İsmi: Angela Merkel

Alman tarihinin en önemli isimlerinden olan Angela Merkel, ülkenin ilk kadın şansölyesi unvanını taşımaktadır. Soğuk Savaş Dönemi Almanya'nın doğu ve batı olarak ayrılmasının ardından, ailesi ile birlikte batı Almanya'da doğan ancak doğu Almanya'da yaşayan Merkel, lisans eğitimini fizik alanında tamamlamıştır. Merkel, eğitim düzeyini yalnızca lisans düzeyinde değil; doktora seviyesine ilerletmiştir. Soğuk

Savaş'ın sonucunda yıkılan Berlin Duvarı ve dönemin değişen aktörlerinin Merkel üzerinde yarattığı etkiler sonucunda; siyasete atılmıştır (Bollmann, 2022: 69).

Almanya'nın birleşmesinin ardından 1990 yılında yapılan ilk seçimde Merkel, Demokratik Uyanış Partisi (Demokratischer Aufbruch) bünyesinde siyaset yapmaktaydı fakat seçimi Hristiyan Demokratlar Birliği (CDU) kazanmıştı. Bu durum, Merkel'in Hristiyan Demokratlar Birliği (CDU) çatısı altında sürdürmeye istekli olduğunun da simgesine dönüşmüştü (Özcan, 2018). Merkel, Hristiyan Demokratlar Birliği (CDU) bünyesinde 2000 yılında parti başkanı olmuş, 2005 yılında Almanya'nın ilk kadın şansölyesi olarak seçilmiştir (Akin, 2023).

Elbette Merkel şansölye olana kadar çokça adımdan geçmiştir. Siyasete atıldığı 1990 yılında parti değiştirerek Hristiyan Demokratlar Birliği (CDU)'ne geçmesi sonucu partisi tarafından doğu Almanya sözcüsü olarak seçilmiştir. Bu süreç içerisinde adını yavaş yavaş duyuran Merkel, aynı yıl yapılan seçimlerde milletvekili olarak seçilmiş, koltuğu devraldığı Helmut Kohl'ün sürekli yanında bulunarak Kohl'ün kabinesinde iki dönem bakanlık yapmış, Kohl'den çokça şey öğrenmiştir. Öyle ki, 1998 yılında yapılan seçimde Kohl'e karşı eleştirilerini dahi sunabilmiştir ancak Hristiyan Demokratlar Birliği (CDU) seçimi kaybetmiştir. Seçim sonucunda Sosyal Demokrat Parti (SPD)'nin lideri Gerhard Schröder, şansölye olarak göreve başlamıştır (Akin, 2023).

1998 yılındaki seçim yenilgisi ve Hristiyan Demokratlar Birliği (CDU) içerisinde Kohl'ün Federal Anayasa'ya aykırı davranışlar gösteren şirketlere yönelik yasal işlem başlatmak yerine onlardan rüşvet aldığını açıklaması; 2000 yılında Angela Merkel'in parti başkanı olarak seçilmesine zemin hazırlamıştır. (Özcan, 2018) Merkel her ne kadar partisi içerisinde düzenlemeler ve iyileştirmeler yapsa da 2002 yılında gerçekleştirilen seçimde Kohl'ün kaderini yaşamış ve seçimi Schröder'e karşı kaybetmiştir. Ancak bu yenilgi Schröder'in ülkeyi erken seçime götürmesi ile kısa sürmüştür. 22 Kasım 2005 tarihinde gerçekleşen seçimde CDU ve CSU koalisyonu seçimi kazanmış; Angela Merkel Almanya'nın ilk kadın şansölyesi olarak tarihe geçmiştir (Özcan, 2018).

Sosyal Piyasa Ekonomisi, CDU'nun ana ekonomi politikasıdır. Parti, dış politikada, Batı Bloğu (AB ve ABD) politikaları ve rasyonel bir tutumla Rusya ve Çin ile ortak kazanç ve istikrara dayalı denge politikası önermektedir. 2005 yılından itibaren Almanya'nın ekonomik olarak ilerlemesi için ve Avrupa Birliği başta olmak üzere büyük güçlerin yer aldığı örgütlerde söz sahibi olmak hatta gerekirse lider olmak için gerekli adımları atan Merkel gerek Avrupalı devletlere gerekse Afrika'daki eski sömürge devletlerine ekonomik, askeri, siyasi yardımlar gerçekleştirmiştir ve şansölye olarak görev yaptığı süre boyunca Afrika ülkelerine yatırımlar gerçekleştirmiştir (Kappel, 2017: 8-12).

2011 yılında patlak veren Arap Baharının yarattığı ve 2015 yılında ciddi göçlere neden olan göçmen krizine karşı ortaya koyduğu "bunu biz başarırız" (wir schaffen das) sloganı ile yürüttüğü mülteci sorunu kapsamında Merkel hem Avrupa Birliği'nin lideri

konumuna gelmiştir hem de gerçekleştirdiği bu politika sonucunda Nobel Ödülü almaya hak kazanmıştır (Beşer, 2018: 5). Merkel'in Avrupa Birliği kapsamında gerçek anlamda söz sahibi olduğu durumları 2010 yılında gerçekleşen euro krizi ve kriz sonucunda İngiltere'nin Avrupa Birliği üyeliğinden çıkışı olarak değerlendirmek yerinde olacaktır (Açıklan, 2015: 78-83).

Merkel her ne kadar ülkesini dünya liderleri arasında önemli derecelere getirmiş olsa da euro krizinin yaşandığı 2008 yılında ülkesinde yürürlüğe koyduğu dönemin ekonomi politikaları, göçmenlere yönelik ortaya koyduğu Biz Başarız Politikası ve ülkenin ekonomisini ilerletme konusunda önemli paya sahip olan nükleer santrallerin kaldırılması konusunda verdiği kararlar kapsamında da ciddi anlamda eleştirilerek maruz kalmıştır (Beşer, 2018: 1-2).

3. Almanya'nın Afrika Politikası

Almanya, çoğu kez birleşme amacıyla hareket etmiş; ancak sonucu hep başarısız olmuştur. Tam anlamıyla günümüz Almanya'sı halini alması, Soğuk Savaş'ın bitimi ve Berlin Duvarı'nın yıkılması ile olmuştur. Bu kapsamda değerlendirildiğinde, daha birlik olmayı yeni sağlayabilen bir ülkenin sömürge tarihinin de eskilere dayanmadığı ortadadır (Koç, 2021: 1702-1704).

Almanya'nın kurucu lideri olan Bismarck, devleti yönettiği dönem boyunca Almanya'nın güvenliğini birincil dereceye alarak; güvenliğin sağlanması amacıyla üçlü ittifaklara yönelmiş, Afrika'da sömürge elde etme ihtiyacı duymamıştır. 1870'li yıllarda alman tüccarlar aracılığıyla Bismarck'a yapılan baskılar ve 1873 yılında yaşanan ekonomik kriz; Bismarck'ın Afrika'da sömürge elde etme fikrine yönlendirmiştir (Şahin, 2024: 73).

1840'lı yıllarda almanci tüccarlar, güneybatı Afrika'daki ülkelerde ticari ve ekonomik ilişkiler kurmaya başlamıştır. Adolf Lüderitz adlı bir Alman tüccar, 1883 yılında yerli halk olan Bantularla yaptığı bir anlaşma ile buralarda çeşitli himayeler oluşturmuştur. Bismarck, Afrika'da sömürgeler edinme yoluna girmiş; başta Lüderitz'in elde ettiği topraklar olmak üzere Togo ve Kamerun'u himayesine katmıştır. Almanya, sömürge topraklarında doğrudan yönetim yerine yerlilerin yönetiminde olduğu ve yerlilerin ekonomik, siyasi ve hukuki açıdan desteklendiği bir siyaset yürütmüştür (Şahin, 2024: 73).

Almanya her ne kadar Birinci Dünya Savaşı sonrasında imzalanan Versay Anlaşması sonucu sömürge topraklarını kaybetmiş olsa da sömürge dönemi boyunca ithalatının büyük bir kısmını Afrika'dan karşılamaktaydı. İkinci Dünya Savaşı sırasında İtalya ile yeniden Afrika topraklarına girmiş olan Almanya, savaşta ağır yenilgi aldıktan sonra

Birinci Dünya Savaşı'nın sonucu gibi yeniden Afrika topraklarından çıkmak zorunda kalmıştır (Pirinççi, 2005: 5).

4. Bir Afrika Ülkesi Olarak Togo

19. yüzyılın sonlarına doğru Afrika'nın doğal zenginlikler ile dolu bir yer olduğu anlaşılmış, dönemin büyük ve sömürgeci devletleri yönlerini Afrika'ya çevirmeye başlamıştır. Sömürgeci devletler arasında Afrika topraklarının bölüşülmesinin 1884 ve 1885 yılları arasında kavgaya dönüşmesi sonucunda 15 Kasım 1884- 26 Şubat 1885 yılları arasında Almanya'nın ev sahipliği yaptığı Berlin Konferansı gerçekleştirilmiştir (Daban, 2023: 842-845).

Berlin Konferansı'nda Afrika topraklarının Avrupalı devletlerce paylaşılmasına karar verilmiştir. Konferansın ev sahipliğini yapan Almanya, konferans öncesi alman tüccar ve misyonerler tarafından sömürgesi haline getirdiği Togo'nun kendisinin sömürge devleti olduğunu da yüksek sesle dile getirmiştir (Şahin, 2024: 73).

Togo, İkinci Dünya Savaşı bitene kadar sömürge devletlerinin idaresi altına varlığını sürdürüyordu. İkinci Dünya Savaşı sonrasında dünyada geniş yankı uyandıran milliyetçilik akımları, sömürge altına bulunan Afrikalı yerlilerin de bağımsızlık isteklerini canlandırdı (Karaca, 2018: 71-73). Savaşın bitmesinin ardından Togolular, sömürgesi altında buldukları Fransızların topraklarından çıkmasını istiyordu. Ancak Fransızlar topraklardan çıkmak yerine Togo milliyetçiliğinin getirisi olan ve yerlilere yönelik siyasi yenilikler ve bağımsızlık ilkesini kapsayan vesayet rejimi kapsamında hareket etmeye başlamıştı (Şahin, 2024: 16).

Togo'nun konumu, nüfusun çoğalarak kendi içerisinde rekabet edebilmesine imkân sağlıyordu. Halkın yönetime katılması kapsamında faaliyetler sürdürülebiliyordu. Bu kapsamda 1946- 1954 yılları arasında CUT ve PTP partileri başta olmak üzere birçok parti kuruldu. Kurulan partilerden olan CUT ve Juvento, ülkenin bağımsızlığa kavuşması için gerekli fikirleri ortaya koyuyordu. PTP ve UCPN, Fransız sömürgesi altında varlığını devam ettirmek isteyenlerden oluşuyordu (Karaca, 2018: 80).

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nca 1946 yılında ülkenin vesayetinin onanmasının ardından kurulan vesayet rejimi, Togo'nun sömürge ülkesi statüsünden yeni kurulan ve bağımsız bir devlet olma statüsüne geçebilmesi amacıyla kurulmuştur. Bu kapsamda, bir ülkenin gerçek anlamda devlet olduğunu gösteren ilk işaret olan meclis kuruldu. Kurulan mecliste, 1950 yılında bağımsızlığın sağlanması amacıyla anayasa kabul edildi. 1955 yılında dönemin koşullarına uyum sağlaması için reformlar yapılmaya başlanmıştır. Reformların sağlanması amacıyla tarım, sağlık, finans gibi farklı uzmanlık alanlarına sahip kişiler meclise seçilmiştir. 1955 yılından itibaren faaliyetlerini sürdüren bu meclisin amacı, CUT ve Juvento partilerinin öncülüğündeki

milliyetçilik sonucu bağımsızlığın elde edilmesi değil; Fransa ile bütünleşmekti. Bütünleşme fikrinden oldukça memnun kalan Fransa, Togo Özerk Cumhuriyeti'nin kurulmasına karar vermiştir (Karaca, 2018: 76).

Togo Özerk Cumhuriyeti'nin oluşumuna giden yolda, İngiltere'nin sömürgesi altındaki Togoland'da gerçekleştirilen seçimlerin Togolu yerlilerin bağımsızlık istemesinde önemli bir adım olmuştur. Bağımsızlık kapsamında hareket edilebilmesi için Togolu yerlilerin Birleşmiş Milletler Genel Kurulunca kabul edilmiş olan vesayet kapsamında hareket etmesi gerekmekteydi. 1947 yılından itibaren halkın sesini duyurabilmek amacıyla meclisler ve konseyler kuruldu ve seçmen sayıları oldukça artış göstermiştir (Karaca, 2018: 76).

Fransa, İngiltere'nin öncülüğünde bağımsızlığını isteyen Togolulara yönelik yeni bir anayasa çıkararak, Afrikalıların idari anlamda her alanda söz sahibi olmalarını, kadınların ve erkeklerin oy kullanabilmelerini ve ekonomik açıdan kıtanın gelişmesini sağlayacak politikaların oluşturulması sağlanmıştır. Afrika genelinde özerk ülkelerin oluşmasının yolu açan yeni anayasa, ilk olarak Togo'da faaliyete geçirilmiştir. Yeni anayasa, Togo'nun özerk yapıda cumhuriyet yönetimli bir ülke olmasını ifade etmektedir (Karaca, 2018: 75).

Böylece 30 Haziran 1956 yılında Togo Özerk Cumhuriyeti (RAT:République Autonome du Togo) kurulmuştur. Devletin ilk başkanı Nicolas Grunitzky olmuştur ve başbakan devletten sorumlu esas kişi olarak belirlenmiştir. Aynı yıl ülkede özerkliğin sağlanması amacıyla referandum yapılmış ve referandum sonucunda vesayet sisteminin kaldırılması ve reformların yürürlüğe konulması kararı alınmıştır (Karaca, 2018: 77).

5. 21. Yüzyılda Togo

Afrika'daki 54 ülke arasındaki en küçük ülkelerden biri olan Togo, Afrika ülkelerinin tipik özellikleri gereği ekonomisi büyük oranda tarıma dayalı, nüfusunun büyük çoğunluğu köylerde yaşayan ve ekonomik olarak genellikle açık veren bir ülkedir (DEİK, 2022).

Bulunduğu toprakların zenginliği nedeniyle her dönem sömürge yarışlarına sebep olan ülke, günümüzde bağımsızlığını kazanmış durumdadır (Artokça, 2012: 1-10). Başkenti Lomé olan ülkenin doğu kesiminde Benin Cumhuriyeti, batısında Gana, kuzeyinde Burkina Faso bulunmaktadır. Ülkenin güney ve kuzey bölgelerinde yabancı hayata yönelik yaşam standartları devam etmektedir (Artokça, 2012: 1).

Ülkede en önemli sorun su sorunudur ve bu sorun günümüzde de devam etmektedir. Su sorunu kapsamında 1998 yılında Çevre Kanunu yürürlüğe girmiştir.

Ayrıca çevre kirliliğine dair çokça anlaşma imzalanmasına rağmen yürürlüğe girmemiştir (Artokça, 2012: 3). Ülke nüfusunun neredeyse tamamı yerlilerden oluşmaktadır. Günümüzde ülkede Eweler, Ouachi, Mina başta olmak üzere 37 farklı etnik grubun var olduğu ifade edilmektedir. Ülkede çok sayıda etnik grubun getirisi olarak 44 farklı dil bulunmaktadır. Sömürge kültürü nedeniyle ülkede genel olarak Fransızca konuşulmaktadır. Yerlilerin geneli, ülkenin kültürel ve sanatsal açıdan gelişmesini sağlayan Vodoun dinine inanırken, Müslüman ve Hristiyan inancı da mevcuttur (Artokça, 2012: 5).

Devlet tarafından ilköğretim eğitimi zorunlu olmakla birlikte, eğitim- öğretim 6 yıl ilköğretim, 6 yıl ortaöğretim olarak ikiye ayrılmaktadır. Üniversiteler kapsamında en önemli kurum Lomé ve Kara Üniversiteleridir. Üniversiteler arasında Afrika Mimarlık, Şehircilik ve El Sanatları Okulu ve Katolik Batı Afrika Üniversitesi de bulunmaktadır. Sağlık koşulları Afrika bölgesinin kaderi gereği kötü durumdadır. Sağlık ile ilgili hizmetlerin geneli hastaneler ve mobil sağlık hizmetleri bünyesinde yapılmaktadır. Özel hastaneler bünyesinde ise psikolojik sorunlar ve cüzzam hastalığı tedavisi verilmektedir. Ülke genelinde AIDS hastalığı ile mücadele devam etmektedir (Artokça, 2012: 6).

Ülkede kadınlara dair adımlar atılmasına rağmen, kadınlar ekonomik, siyasal ve hukuki açıdan özgürlüğe sahip konumda bulunmamaktadır. Başta miras hakkına sahip olamama olmak üzere pek çok konuda söz sahibi olamamaktadır (Artokça, 2012: 7). Ülkenin uzun yıllar varlığını sömürge olarak sürdürmesinden dolayı ekonomik olarak gelişmemesi, turizm faaliyetlerinin gelişmemesine neden olmuştur. İhracat kapsamında dünyanın 159. ülkesi olan Togo fosfat, kahve, kakao ve pamuk ihraç etmektedir. İthalat açısından 167. olan ülke petrol ürünü, gıda maddeleri, makine ürünleri ve kalem ithal etmektedir (Artokça, 2012: 10).

6. Togo-Almanya İlişkileri

Almanya, 1800'lü yıllarda sömürgesi altında tuttuğu Togo'yu dönemin misyonerleri ve ekonomik krizleri nedeniyle tanımıştır. Alman misyonerler, 1847 yılında Togo'da bulunan Ewe kabilesi ile Hristiyan dinini yayabilmek amacıyla yapılan iletişimler sonucunda Togo'yu tanımıştır. İlerleyen yıllarda Togolu yerliler ile misyonerler arasındaki iletişim artmış, artan iletişimin devamını ülkeye alman tüccarların gelişi izlemiştir (Şahin, 2024: 17).

1884 yılında Doktor Gustav Nachtigal'in Togolu yerliler ile yaptığı görüşmeler neticesinde Almanya; Porto Seguro yakınında, dönemin Togolu yöneticilerinin de desteklediği anlaşmalar ile Togoville toprakları üzerinde sömürge devleti kurmuştur. Togoville, zaman geçtikçe Togoland olarak tarih sayfalarında yer alacaktır (Artokça, 2012: 15). 1885 yılında Togoland'ın Almanya'nın sömürge devleti olarak varlığını

koruduğu; Avrupalı devletler tarafından da onaylandı. Bunun üzerine, dönemin sömürgeci devletleri olan İngilizler, Fransızlar ve Almanlar arasında imzalanan anlaşmalar sonucunda günümüz Togo Devleti'nin sınırları aşağı yukarı belirlenmiştir (Artokça, 2012: 15).

Almanya, 1884 yılından itibaren hakimiyetini sürdürdüğü Togland'da ticaretin gelişmesi ve ekonominin canlanması amacıyla demiryolu inşa etmiştir. Ayrıca alman şirketlere, misyonerlere ve tüccarlara ekonomik tavizler verilerek, ülke üzerinde ekonomik yatırımların hızlandırılması amaçlanmıştır (Şahin, 2024: 73). Almanya, 1918 yılında biten Birinci Dünya Savaşı sonucu imzalanan Versay Anlaşması kapsamında Afrika'da elde ettiği sömürge topraklarını Fransızlara verene kadar; Afrika'da başlangıçta kıyıda elde etmiş olduğu sömürge topraklarını; Afrika'nın iç bölgelerine kadar elde etmiş durumdaydı ve ülkede ithalat ve ihracatı işler hale getirmişti (Şahin, 2024: 74).

7. Angela Merkel Dönemi Afrika Dış Politikası: Togo Örneği

Angela Merkel, göreve başladığı 2005 yılından itibaren eski sömürge bölgesi olan Afrika ülkelerine seyahatler yapmaya başlamıştı. Böylelikle Togo'ya gerçekleştirmeye başladığı ekonomik yardımlar ve ülkede açtığı kurumlar sayesinde, Togo üzerinde istikrarın sağlanmasını ve yolsuzluğun azalmasını sağlamıştır. Kadınların sosyal ortamlarda söz sahibi olmasını desteklemek adına adımlar atmıştır (Werther-Pietsch, 2019: 25).

Angela Merkel'in eski sömürge toprağı olan Togo'ya ilişkin ilgisinin diğer nedeni, Afrika kıtasındaki eski sömürge ülkelerinde olduğu gibi 2015 yılında göçmenler nedeniyle küresel çapta yaşanan göçmen krizinde uygulamış olduğu ve Açık Kapı Siyaseti olarak adlandırılan göçmenlerin Almanya'ya gelmesini sağlayan politikası sonucunda ülkesinde aşırı sağcı parti olan AfD olmak üzere çoğu almanın göçmen sorununa tepki vermesinden kaynaklanmaktadır. Ayrıca 2015 yılında yayımlanan 2015 yılı alman gelişme politikasında da BMZ'nin Togo'ya ekonomik desteklerin sağlanacağı planlanmıştır. 2015 yılında yapılan G7 zirvesinde de Togo'ya ekonomik desteklerin verileceği ifade edilmiştir (Bundesregierung, 2015).

Merkel 2016 ve 2017 yılında G20 liderler zirvesinin lideri konumunda iken, Afrika ile Uyum (Compact with Africa) ve Afrika için Marshall Planı (Marshall Plan for Africa) ekonomik programları ortaya konularak; Afrika'daki eski sömürge topraklarının yatırımların gerçekleştirilmesini sağlamak, enerji kapsamında yatırımlar gerçekleştirmek ve Afrika kapsamında iş imkânlarının artırılmasını amaçlanmıştır. Bu kapsamda Togo'ya yönelik ekonomik desteklerin yapılması sağlanmıştır (Doğan, 2021: 149).

2016 yılında yayımlanan ve Almanya'nın 2030 yılına kadar ekonomik anlamda hangi adımların gerçekleştirilebileceğini ortaya koyan OECD Raporu'nda da Togo'ya ekonomik yardımların yapılması gereği ifade edilmiştir (OECD, 2021: 47). 2020 yılındaki verilere göre Afrika'daki 43 ülkede Almanya'ya dair büyükelçilikleri bulunmaktadır. Togo kapsamında başkent Lomé' de Almanya'nın büyükelçiliği bulunmaktadır.

Almancanın öğretilmesi amacıyla kurulmuş olan Goethe Institut 1961 yılında ilk olarak Togo'da faaliyete geçmiştir. Almancanın dünyanın her yerinde öğrenilmesi gerektiğini düşünen Merkel, ülke ekonomisinde önemli yere koyduğu eğitim alanına yönelik faaliyetlerini Togo'da ilerletmeye başlamıştır. Merkel'in Açık Kapı siyasetini sürdürmeye başladığı 2015 yılından itibaren kurumun Togo'da eğitim faaliyetleri artışa geçmiştir. Kurum günümüzde de Merkel'in politikalarının devamı gereği faaliyetlerini sürdürmeye devam etmektedir (Goethe Institut Togo, 2025).

Almanya bünyesinde 1925 yılında kurulmuş olan ve amacı Afrika'daki üniversitelerin eğitim düzeylerinde düzelmelerin ve iyileştirmelerin yaşanması ve Almanya- Afrika ülkeleri öğrenci değişiminin sağlanması olan Alman Akademik Değişim Servisi (DAAD: Der Deutsche Akademische Austauschdienst), Merkel'in Afrika dış politikası uyarınca Togo'da faaliyetlerini sürdürmeye başlamıştır. Günümüzde de faaliyetleri devam etmektedir (Doğan, 2021: 153). Merkel'in Togo'ya kredi vererek ülkeyi kalkındırma politikası uyarınca ülkeye Alman Kalkınma Bankası ve Federal Ekonomik İş birliği ve Kalkınma Bakanlığı ülkede faaliyetlerini sürdürmektedir (Doğan, 2021: 154).

2021 yılında yayımlanan Yatırımlara Sert Bakış adlı raporda Avrupa Yatırım Fonu (EIF)'nun başlatıldığını belirterek Togo'nun da içinde bulunduğu 12 Afrika ülkesini reformlar yapmak üzere seçtiğini ve bu ülkelere çeşitli yatırımların yapıldığını belirtmiştir. (BMWİ, 2021) Angela Merkel Alman şansölyesi görevini 2021 yılında bırakmasına rağmen, ülkede kendi şansölyelik döneminden kalma çokça kurum günümüzde Togo'da faaliyetlerini sürdürmeye devam etmektedir. Ayrıca görev süresinde ortaya koyduğu ekonomik programlar da ülkede varlığını sürdürmektedir (OECD, 2021: 47).

Sonuç

Uzun bir kuruluş geçmişine sahip olan, defalarca birleşmek adına hareket eden ancak birleşemeyen, Birinci Dünya Savaşı'nın ağır darbelerini alan ve sonucunda küresel anlamda önemli olaylara sebebiyet veren Adolf Hitler'in tarih sahnesine çıkmasını sağlayan ve Hitler'in İkinci Dünya Savaşı'nda ülkeye getirdiği en ağır siyasi ve ekonomik darbelere dayanamaması sonucunda intihar etmesi, Soğuk Savaş Dönemi'nde Berlin Duvarı'nın inşasına tanıklık eden ve birbirlerinden kopan nice

ailelerin kavuşmalarının ve tarihte gerçek anlamda bir alman birliğinin sağlanmasını Soğuk Savaş'ın bitmesi ile yaşayan Almanya; en önemli şansölyesi olan Angela Merkel ile önemli ekonomik, hukuki ve siyasi hamleler gerçekleştirmiş; böylelikle küresel çapta en önemli ekonomilerin başında yerini almıştır.

Eski sömürge dönemlerinde alman tüccarlar aracılığıyla tanıdığı Afrika kıtasındaki Togo ile ilişkileri Bismarck ile başlamış ancak bu sömürge süreci Birinci Dünya Savaşı sonucunda imzalanan Versay Anlaşması sonucu sömürge topraklarını kazanan devletlere vermesi ile sona ermiştir. Angela Merkel, göreve geldiği 2005 yılından itibaren Avrupa ile entegrasyon sürecine girerek ekonomik, siyasi ve hukuki açıdan ülkesini iyi konuma getireceğinin farkındaydı. Bu kapsamda 2005 yılından itibaren eski sömürge devleti olan Togo'da ekonomik, siyasi ve hukuki açıdan çok sayıda yardım ve iyileştirme gerçekleşmiştir. Merkel'in görevden ayrıldığı 2021 yılına kadar Togo üzerindeki yardımları ve siyasi olaylara müdahil olması devam etmiştir. Günümüz şansölyesi Olaf Scholz'un Togo'ya gerçekleştirdiği yatırımların Angela Merkel'in dış politika tercihleri sonucunda ortaya çıktığını söylemek yanlış olmayacaktır.

Kaynakça

- Açıkalın, Ş. N. (2015). *Leadership in chaos: Angela Merkel and the Euro crisis* (Yüksek lisans tezi). Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. [Scholar]
- Afrika-Verein der deutschen Wirtschaft. (2017). Afrika zähl't – Africa matters: Jahresbericht 2016/17. Hamburg. [Scholar]
- Akın, A. Z. (2023). Bir şansölyenin öyküsü: Angela Merkel. *Tarih Akli*, Erişim linki: <https://tarihakli.com.tr/tr/bir-sansolyenin-oykusu-angela-merkel> [Scholar]
- Alganer, Y., ve Çetin, M. (2007). "Avrupa'da birlik ve bütünleşme hareketleri", *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt 23, Sayı 2. [Scholar]
- Artokça, İ. (2012). Afrika ülke raporları Togo Cumhuriyeti, https://tasam.org/tr-TR/Raporlar/Rapor/57/afrika_ulke_raporlari_togo_cumhuriyeti [Scholar]
- Bakan, S., ve Özdemir, H. (2016). "Ulus devletin oluşumu ve sorunları açısından Almanya ile Fransa'nın karşılaştırılması". *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. Cilt 5, Sayı: Ek Sayı. [Scholar]
- Beşer, M. E. (2018). "Merkel liderliğinde Almanya: Göç politikasında kırılmalar". *Migration Policy Center*, https://aybu.edu.tr/idariroot/_contents/gpm/files/Merkel%20Liderli%C4%9FFinde%20Almanya_M_Enes%20Be%C5%9Fer.pdf [Scholar]
- BMWİ. (2021). Strenger Blick auf Investitionen. Berlin. <https://www.bundeswirtschaftsministerium.de/Redaktion/DE/Publikationen/Sc>

[hlaglichter-der-Wirtschaftspolitik/schlaglichter-der-wirtschaftspolitik-07-2021.pdf?__blob=publicationFile&v=22](#) [Scholar]

- Bollmann, R. (2022). Angela Merkel: Die Kanzlerin und ihre Zeit. C.H. Beck. [Scholar]
- Buçukçu, Ö. (2021). „Devletler sistemini yeniden düşünmek: Klasik Vestfalyan devletten neovestfalyan devlete“. *İnsan ve Toplum Dergisi*, Cilt 11, Sayı 1. [Scholar]
- Bundesregierung. (2015). G7-Präsidentschaft 2015: Abschlussbericht der Bundesregierung. Berlin: Presse- und Informationsamt der Bundesregierung. [Scholar]
- Daban, C. (2023). 1877–1878 Osmanlı-Rus Savaşı'nın Afrika kıtasına etkileri: Berlin Afrika Konferansı örneği. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt 13, Sayı 3. [Scholar]
- DEİK. (2022). Togo bilgi notu. İstanbul, <https://www.deik.org.tr/uploads/togo-bilgi-notu-mart-22.pdf> [Scholar]
- Doğan, R. (2021). “Almanya'nın Afrika'daki kurumları”. *İnönü Üniversitesi Uluslararası Afrika Araştırmaları Dergisi*. Yıl 1, Sayı 1. [Scholar]
- Ermağan, İ. (2021). Almanya'da Şansölye Merkel dönemi sonrasındaki sürece ilişkin bir analiz. *İçtimaiyat Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 5, Sayı 2. [Scholar]
- Esen, S. (2017). “Karşı reform hareketi ve Dominikenler”, *Dini Araştırmalar*, Cilt 20, Sayı 52. [Scholar]
- Felekoğlu, H. (2020). *Almanya'nın tarihi, Avrupa Birliği içindeki rolü ve diğer birlik ülkelerine siyasi ve ekonomik etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Ticaret Üniversitesi, Dış Ticaret Enstitüsü. [Scholar]
- Genç, Ö. (2011). “Kara ölüm: 1348 veba salgını ve Ortaçağ Avrupası'na etkileri”, *Tarih Okulu*, Sayı X. [Scholar]
- Goethe-Institut Togo. (2025). Goethe-Institut Togo: Sprache. Kultur. Deutschland. [Scholar]
- Güçyetmez, F. T. (2020). “Almanya'nın 19. yüzyılda yükselişinin saldırgan realizm çerçevesinde incelenmesi”, *İstanbul Kent Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, Cilt 1, Sayı 2. [Scholar]
- Hakkı, A. R. İ. (2020). *Bismarck: Hususi ve siyasi hayatı*. Ötügen Neşriyat Yayınları. [Scholar]
- Helms, L. (2025). “From Scholz to Merz: The capricious politics of the post-Merkel German chancellorship”, *Parliamentary Affairs*. [Scholar]
- Kamalak, Z. E. (2023). *Weimar öncesi dönemden birleşme sonrası döneme Alman stratejik kültürü* (Doktora tezi). Gaziantep: Hasan Kalyoncu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. [Scholar]
- Kappel, R. (2017). “Deutschlands neue Afrikapolitik vor dem Aufbruch”, *GIGA German Institute of Global and Area Studies*, <https://www.ssoar.info/ssoar/bitstream/handle/document/51658/ssoar-2017->

kappel-

[Deutschlands_neue_Afrikapolitik_vor_dem.pdf?sequence=1&isAllowed=y&lnkname=ssoar-2017-kappel-Deutschlands_neue_Afrikapolitik_vor_dem.pdf](#)
[Scholar]

- Karaca, B. (2018). "Togo'da dekolonizasyon döneminde devletin inşası (1945–1960)", *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt 2, Sayı 3. [Scholar]
- Karadağ, C. T. (2015). "Alman federalizminin tarihsel süreçteki gelişimi", *CBÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 13, Sayı 2. [Scholar]
- Karaimamoğlu, T. (2022). "Ortaçağ'da Kuzey Avrupa'da meydana gelen iklim değişikliği ve etkileri (950–1300)", *Tarih Araştırmaları Dergisi*, Cilt 41, Sayı 71. [Scholar]
- Koç, E. (2021). "1871'den Günümüze Alman Dış Politikasının Gelişimine Genel Bir Bakış", *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 20, Sayı 80. [Scholar]
- Kodal, T. (2015). "Birinci Dünya Savaşı'na giden yol", *Belgi Dergisi*, Sayı 9. [Scholar]
- OECD. (2021). OECD development co-operation peer reviews: Germany. OECD Publishing. [Scholar]
- Özcan, C. (2018). *Savaşı sabreden kazanır: Şansölye Merkel'in hikâyesi ve Türkiye ilişkileri*. Doğan Kitap. [Scholar]
- Pirinççi, F. (2005). "Alman dış politikasında süreklilik ve değişimin Alman bölünmüşlüğü bağlamında analizi", *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt XXIV, Sayı 2. [Scholar]
- Polat, A. (2017). "Almanya'da 1850 Sonrası Endüstrileşme Sürecinde Bankaların Rolü", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 51. [Scholar]
- Şahin, G. (2024). *Küresel Politikada Afrika: Rekabet ve İşbirliği*, İstanbul: Milli Savunma Üniversitesi Yayınları. [Scholar]
- Tutsak, A. (2017). "Hitler Almanyası'nın Yayılmacı Politikası ve İkinci Dünya Savaşı (1932–1945)", *Akademik Bakış Dergisi*, Sayı 63. [Scholar]
- Yavaş, H. (2018). "Töton Şövalyelerinin Ortaya Çıkışı ve Geç Ortaçağ'da Kuzey Avrupa'da Tesiri", *Ortaçağ Araştırmaları Dergisi*, Cilt 1, Sayı 1. [Scholar]